
PWYLLGOR CRAFFU GWASANAETHAU 21.02.13

Yn Bresennol:

Y Cynghorydd Dyfrig Siencyn – Cadeirydd Y Cynghorydd Peter Read – Is-gadeirydd

Y Cynghorwyr: Huw Edwards, Elin Walker Jones, Linda Ann Wyn Jones, Siôn Wyn Jones, Eryl Jones-Williams, Beth Lawton, Liz Saville Roberts, Ann Williams, Eirwyn Williams, Elfed Wyn Williams ac R. Hefin Williams.

Undebau Athrawon: David Healy (NASUWT), Dilwyn Hughes (UCAC)

Aelodau Cabinet: Y Cynghorydd Siân Gwenllian (Addysg)
Y Cynghorydd R H Wyn Williams (Gofal)

Swyddogion: Iwan Trefor Jones (Cyfarwyddwr Corfforaethol), Morwena Edwards (Cyfarwyddwraig Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol) Gareth James (Rheolwr Cefnogi Aelodau a Chraffu) a Glynda O'Brien (Swyddog Cefnogi Aelodau a Chraffu).

Ymddiheuriadau: Y Cynghorwyr Alwyn Gruffydd, Selwyn Griffiths (Aelod ex-officio), Parchedig Robert Townsend (Yr Eglwys yng Nghymru), Mrs Rhian Roberts (Cynrychiolydd Rhieni Llywodraethwyr Dwyfor), Siôn Amllyn (NASUWT).

1. CROESO

Croesawodd y Cadeirydd Mr Dilwyn Hughes a Mr David Healy sef cynrychiolwyr Undebau Athrawon i'r cyfarfod yn dilyn penderfyniad y Pwyllgor Craffu hwn i'w hethol fel Aelodau Cyfetholedig heb bleidlais ar y Pwyllgor. Nodwyd y byddir yn ffurfioli'r penodiad mewn adroddiad i'r Cyngor llawn maes o law.

2. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd datganiad o fuddiant personol gan unrhyw Aelod oedd yn bresennol.

3. COFNODION

(a) Llofnododd y Cadeirydd gofnodion cyfarfod o'r Pwyllgor hwn a gynhaliwyd ar 10 Ionawr 2013 fel rhai cywir yn ddarostyngedig i ychwanegu'r geiriau "yn enwedig ar y penwythnos" i benderfyniad yn Eitem 6 (A) (b) ac a fydd yn darllen:

"Gofyn i'r Uwch Reolwr Gwasanaethau Oedolion i gysylltu â'r Byrddau Iechyd tu allan i Wynedd i fynegi pryder y Pwyllgor Craffu hwn ynglŷn â'r berthynas rhwng Ysbytai a'r Gwasanaethau Cymdeithasol a sut gellir gwella'r trefniadau o dderbyn asesiadau cleifion sydd yn cael eu hanfon adref o'r ysbytai ac angen darpariaeth y cynllun galluogi **yn enwedig ar y penwythnos**".

(b) Mewn ymateb i ymholiad gan Aelod ynglŷn â gweithrediadau yn deillio o gofnodion y cyfarfod diwethaf, sicrhaodd y Cadeirydd y byddir yn trafod y materion sydd angen sylw yng nghyfarfod paratoi nesaf y Pwyllgor Craffu hwn.

4. YMATEB CYNGOR GWYNEDD I ADRODDIAD CYD-AROLYGU SIR BENFRO

(a) Cyflwynwyd adroddiad ar y cyd gan y Cyfarwyddwr Corfforaethol (ITJ) a'r Cyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol yn amlinellu'r prif ddatblygiadau gan Gyngor Gwynedd wrth ymateb i adroddiad cyd-arolygu i ddiogelwch plant yn Sir Benfro yn ogystal ag ymateb i bwyntiau penodol ar gais y Pwyllgor Craffu.

(b) Adroddodd yr Aelod Cabinet Addysg ei bod yn ymwybodol o'r adroddiad wnaed ar y cyd gan Estyn a'r Arolygaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru ar drefniadau diogelwch plant yn Sir Benfro. O ganlyniad i hynny, un o brif flaenoriaethau'r Aelod Cabinet Addysg pan y'i phenodwyd i'r swydd fel Aelod Cabinet, ydoedd ymchwilio i drefn y Cyngor hwn yn y maes hwn. Comisiynwyd adroddiad annibynnol i adnabod sut ymatebir i faterion yn y maes plant yn benodol. Gwir ydoedd nodi bod bylchau yn narpariaeth y gwasanaeth yng Ngwynedd megis gweithdrefnau ac atebolrwydd ddim digon cadarn. Yn sgil yr adroddiad hwnnw, rhoddwyd cynllun gwaith manwl mewn lle a bellach roedd yr Aelod Cabinet Addysg yn llawer hapusach bod y gweithdrefnau ar y trywydd cywir. Gofynnwyd am ymchwiliad pellach i amlinellu pam bod bylchau mewn rhai meysydd a hyderir y bydd yr adroddiad hwnnw yn barod erbyn dechrau'r mis nesaf. Sefydlwyd Panel Strategol Diogelu Plant a Phobl Ifanc Cyngor Gwynedd gyda'r Aelod Cabinet Addysg yn ei gadeirio ac sydd wedi cyfarfod yn gyson. Nodwyd bod Grŵp Prosiect o Uwch Reolwyr yn cefnogi'r gwaith ac fe dderbynnir adroddiadau heriol i wthio'r agenda ymlaen yn y maes plant yn ogystal â'r maes oedolion bregus.

(c) Esboniodd y Gyfarwyddwraig Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol bod ei rôl statudol yn rhanadwy. Roedd ganddi rôl statudol o fewn y Cyngor i sicrhau bod trefniadau amddiffyn a diogelu plant yn addas a phriodol a bod gan unigolion eraill o fewn y Cyngor gyfrifoldebau penodol hefyd. Yng nghyswllt y Panel Strategol rôl y Gyfarwyddwraig Statudol ydoedd cefnogi'r Cadeirydd hefo'r Aelod Cabinet Gofal.

(ch) Trafodwyd rôl y Gyfarwyddwraig Statudol ac fe amlygwyd y pwyntiau canlynol gan Aelodau unigol:

- Pwysigrwydd agosrwydd rhwng Aelodau â'r Gyfarwyddwraig Statudol yn enwedig yn y Wardiau hynny lle lleolir cartrefi gofal / cartrefi i bobl gydag anableddau
- Pwysigrwydd bod Aelodau yn ymwybodol o'r hyn sy'n digwydd yn enwedig yn y maes plant yn ogystal â sicrhau archwiliad o'r cwmnïau preifat sydd yn darparu gwasanaeth i'r Cyngor yn y maes hwn

(d) Mewn ymateb, nododd y Gyfarwyddwraig Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol bod yn bwysig cael y diwylliant cywir oddi fewn a thu hwnt i'r Cyngor ac y dylid sicrhau bod trefniadau monitro ar frig y rhestr o flaenoriaethau. Nodwyd bod rôl yr AGGCC wedi newid dros y blynyddoedd a'u bod yn cymryd rôl drosolwg ac yn disgwyl i'r darparwyr wneud gwiriadau ac felly yn rhoi mwy o bwysau ar y Cyngor i ymdrin â'r ymchwiliadau. Derbyniwyd y sylw wnaed gan Aelod bod yn rhaid i'r Cyngor fod yn rhagweithiol. Cydnabuwyd bod yr amserlen heb ei chyflawni ynglŷn â chasglu tystiolaeth ar ansawdd darpariaeth breswyl i blant ag anghenion ychwanegol ac y byddai'r Gyfarwyddwraig Statudol yn ystyried strwythur yr uned i sicrhau bod swyddogion yn y rolau cywir i ymateb i'r gweithrediadau. Atgoffwyd mai dim ond ers chwech mis roedd y Gyfarwyddwraig Statudol yn y swydd ac roedd y mater hwn wedi bod yn un o'r prif flaenoriaethau sydd wedi derbyn sylw ganddi. Teimlai nad oedd y maes wedi cael ei drafod ddigon aml ar raglen y Grŵp Rheoli corfforaethol ond yn hytrach yn bwnc sydd wedi ei drafod gan y Gwasanaethau Cymdeithasol.

(dd) Nodwyd gan Aelod bod yr adroddiad yn gyffredinol ac y byddai budd i dderbyn mwy o ffeithiau meintiol.

(e) Rhoddwyd cyfle i Aelodau gwestiynu cynnwys yr adroddiad ac fe amlygwyd y materion canlynol:

- (i) A oes angen gwiriadau CRB i ddisgyblion Blwyddyn 10 wrth fynychu profiad gwaith?
- (ii) A oes gormod o bwyslais ar wiriadau CRB o ystyried nad oes mantais i'r cyflogwyr a'u bod yn cynnig llefydd i blant fel rhan o ddyletswydd gymdeithasol?
- (iii) A fyddai modd i'r Cyngor gyfrannu tuag at gost y CRBs i'r cyflogwyr gan ei fod yn gost ychwanegol i gwmnïau bach?
- (iv) A ellir gweithredu llwybr camau gwahanol megis asesiadau risg o'r gweithle?

(f) Mewn ymateb, esboniodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol bod y mater angen sylw a phwysleisiwyd pwysigrwydd bod gan gyflogwyr y polisiau cywir o ran diogelwch pobl ifanc ar brofiad gwaith yn unol â Chytundeb Lefel Gwasanaeth gan Gyrfa Cymru.

(ff) Nodwyd bod asesiad risg yn gam hollol wahanol ac nid yw pob lleoliad gwaith 'run fath. Gellir awgrymu nad oes angen i'r holl weithwyr dderbyn gwiriad CRB a'i fod yn cael ei gyfyngu i'r unigolyn sydd yn goruchwyllo'r disgybl sydd ar brofiad gwaith.

(g) Mynegodd y Gyfarwyddwraig Statudol bryder i beidio gweithredu gwiriadau CRB.

(h) Yng nghyswllt sicrhau balans rhwng hawliau dynol / deddf rhyddid a chynnal gweithlu diogel, esboniodd y Gyfarwyddwraig Statudol nad oedd hyn yn ateb hawdd i'w ddatrys. Roedd llawer o wybodaeth wedi ei gadw mewn gwahanol Adrannau o'r Cyngor a'i fod yn bwysig tynnu'r holl wybodaeth at ei gilydd fel cronfa ddata corfforaethol er mwyn sicrhau gorolwg o'r wybodaeth.

(i) Teimlai sawl Aelod bod angen rhoi ystyriaeth i'r gwahanol fathau o droseddau y dylid nodi ar ddata corfforaethol ac yn sicr cyn ymholi'n uniongyrchol ag unigolion ynglŷn â throseddau'r gorffennol.

(j) Trafodwyd rôl y Pwyllgor Craffu i herio gwaith y Panel Strategol: Diogelu Plant a Phobl Ifanc a rôl gorfforaethol y Gyfarwyddwraig Statudol a gofynnwyd a oedd gwendidau yng ngweithdrefnau Adnoddau Dynol yn benodol ynglŷn â diffyg derbyn tystlythyrau a gwirio ffurflenni CRB.

Mewn ymateb, esboniwyd bod Pennaeth Adnoddau Dynol ac Uwch Swyddog yn gwasanaethu ar y Panel Strategol a bod angen sicrhau protocol a gwell dealltwriaeth ar draws y Cyngor yn gorfforaethol.

O safbwynt rôl craffu, eglurwyd y cyflwynir adroddiad gan y Panel Strategol drwy'r Aelod Cabinet Addysg i'r Cabinet a bod modd i'r Pwyllgor Craffu Gwasanaethau alw'r adroddiad i'w graffu pe dymument. Ychwanegodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol yn sicr bod cynnydd wedi ei gyflawni mewn gwiriadau CRB gan mai dim ond 160 allan o 6,600 sydd hyd yma heb eu gwirio. Roedd oddeutu 240 o staff heb wybodaeth gywir o ran tystlythyrau a nodwyd bod Adnoddau Dynol yn mynd drwy'r broses i'w derbyn ac fe fydd polisi mwy cadarn yn ei le wrth fynd drwy'r broses penodi swyddi sy'n ymdrin â phlant a phobl ifanc.

Cynigwyd ac eiliwyd i'r Pwyllgor Craffu Gwasanaethau dderbyn adroddiad blynyddol gan y Panel Strategol a'i fod yn cael ei nodi ar raglen waith y Pwyllgor fel pwnc parhaol.

(l) Amcangyfrifwyd y byddai'n gost o £260,000 bob tair blynedd i'r Cyngor i wirio ffurflenni CRB a gofynnwyd a oes angen eu gwirio pob tair blynedd. Nododd yr Aelod Cabinet Gofal bod arian wedi ei glustnodi yn ganolog er mwyn ymateb i hyn.

(m) Mewn ymateb i bryder ynglŷn â rôl Aelodau a gwarchodaeth iddynt wrth gwrdd â phobl ifanc yn eu cartrefi fel rhan o'i gwaith dydd i ddydd yn eu Wardiau, eglurodd yr Aelod Cabinet Addysg bod y mater wedi derbyn sylw gan y Panel Strategol ac yn unol ag arweiniad gan yr Adran Gyfreithiol deallir nad yw pob Aelod angen gwiriad CRB. Cynigir hyfforddiant yn y maes hwn fydd yn ymdrin â sut i Aelodau ymddwyn yn briodol mewn sefyllfaoedd yn unol â phrotocol clir fydd yn rhan o hyfforddiant corfforaethol.

(n) Roedd Aelodau o'r farn:

- y dylai pob Aelod dderbyn gwiriad CRB fel Rhiant Corfforaethol ar gost eu hunain.
- Y dylid sefydlu panel o dri swyddog (Prif Weithredwr, Swyddog Monitro, Cyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol) a dau Aelod i drafod a monitro'r sefyllfa.

(o) Mewn ymateb, nododd y Cyfarwyddwr Corfforaethol bod y Llywodraeth yn gwyntyllu'r mater hwn ac y bydd maes diogelwch plant yn cael blaenoriaeth yng Nghynllun Strategol 4 Blynedd y Cyngor fel bod y mater yn derbyn sylw.

(p) Mynegwyd pryder ynglŷn â Phwynt 4 (b) sy'n ymddangos yn wyrdd o ran statws gweithredu yn y Gwasanaeth Ieuencid ond eto fe nodir bod bylchau sylweddol yn parhau o safbwynt hyfforddiant Lefel 2 i staff a rheolwyr.

Mewn ymateb, sicrhodd y Gyfarwyddwraig Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol y byddai'n gwirio'r uchod ac yn cysylltu â'r Aelod i'w diweddarau o'r sefyllfa.

(r) Mewn ymateb i amrywiol sylwadau'r Aelodau nodwyd y canlynol:

- Mai digonol a nodir yn Hunan arfarniad y Cyngor o safbwynt amddiffyn plant oherwydd yn hanesyddol nid yw'r maes wedi derbyn sylw haeddiannol ond pwysleisiwyd bod y camau arferol yn y maes erbyn hyn yn dipyn o gamp ac fe ddangosir bod y rhagolygon yn dda.
- Bod yr awdurdod yn annog defnydd o strategaethau Webster Stratton yn ysgolion cynradd y Sir er hyrwyddo ymddygiad da yn y disgyblion
- Mai corff aml-asiantaethol yw Bwrdd Lleol Diogelu Plant ac yn y gorffennol bod y ffocws wedi ei neilltuo ar drefniadau aml-asiantaethol yn hytrach na threfniadau corfforaethol y Cyngor. Erbyn hyn rhoddir llawer mwy o sylw ar weithdrefnau'r Cyngor ei hun yn ogystal â chefnogi gwaith aml-asiantaethol.
- Bod y Panel Strategol: Diogelu Plant a Phobl Ifanc i'w ganmol o'r hyn sydd wedi ei gyflawni hyd yma a'i bod yn bwysig i gynnal y lefel o gynnydd. Cynhelir cyfarfodydd o'r Panel gyda'r nos pob deufis gyda'r Grŵp Prosiect o swyddogion yn cwrdd pob pythefnos.
- Y byddai'n ofynnol i weithredu a chryfhau'r trefniadau ar gasglu tystiolaeth ar ansawdd y ddarpariaeth breswyl gan asiantaethau allanol / cyrff / asiantaethau preifat i blant ag anghenion ychwanegol gan ei fod yn ymddangos yn goch o ran statws gweithredu. Roedd yr AGGCC yn gwneud mwy yn y maes yn y gorffennol a sicrhodd y Gyfarwyddwraig Statudol ei bod yn cwrdd yn rheolaidd â swyddogion AGGCC ac y byddai'n cyflwyno adroddiad cynnydd i'r Pwyllgor Craffu hwn fel rhan o'i raglen waith.
- Yng nghyswllt i'r Cyngor gael darpariaeth arbenigol ei hun, nodwyd bod tipyn o waith yn mynd rhagddo o ran maes awtistiaeth a chael canolfan ragoriaeth gyda'r bwriad o sefydlu rhan fwyaf o'r ddarpariaeth yn lleol. Fodd bynnag, mae angen cefnogaeth arbenigol ar gyfer rhai unigolion ac ni fyddai'n gost effeithiol i'w ddarparu yn lleol. Fe fydd y ganolfan ragoriaeth yn disodli Ysgol Hafod Lon bresennol ac yn cynnig elfen breswyl i ymateb i anghenion unigolion a'u teuluoedd ac yn fodd o gadw pobl ifanc yng Ngwynedd. Hyderir y bydd y ganolfan yn cael ei lleoli yng nghanol y Sir ac yn cynnig gwasanaeth drwy gyfrwng Cymraeg. Ar hyn o bryd nodwyd bod costau lleoli all-sirol ar i lawr ond ni ellir lleoli pob unigolyn yn Hafod Lon ac fe fydd yn orfodol i ddefnyddio arbenigedd all-sirol ar gyfer anghenion dwys.
- Bod pob ymgais yn cael ei wneud i gefnogi plentyn yn ieithyddol a diwylliannol pan fyddir yn gorfod lleoli yn all-sirol. Yn ogystal, yng Ngwynedd bod llawer iawn o gynlluniau yn cael eu cydgordio drwy gwmni Derwen sydd yn wasanaeth a sefydlwyd ar y cyd gyda'r Bwrdd Iechyd ac sydd yn hyrwyddo cynlluniau arloesol i ymateb i anghenion y plant ac i gydweithio gyda rhieni. Sicrhodd y Gyfarwyddwraig Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol y byddai'n ymchwilio ymhellach i drefniadau plant sy'n cael eu lleoli yn allsirol oherwydd rhesymau i ymwneud â diogelwch er mwyn sicrhau nad ydynt yn cael eu heithrio yn ieithyddol a diwylliannol yn arbennig os yw'r sefyllfa'n gymhleth yn y cartref.

Penderfynwyd: (i) Cymeradwyo cyfeiriad y gwaith hyd yma wrth ymateb i adroddiad yr Arolygyr i ddiogelwch plant yn Sir Benfro.

(ii) Sicrhau i ychwanegu'r materion canlynol ar Raglen Waith y Pwyllgor Craffu er cyflwyno:

- (a) Adroddiad Blynyddol gan y Panel Strategol: Diogelu Plant a Phobl Ifanc Cyngor Gwynedd
- (b) Adroddiad Cynnydd gan y Gyfarwyddwraig Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol ynglŷn â chryfhau'r trefniadau ar gasglu tystiolaeth ar ansawdd y ddarpariaeth breswyl gan asiantaethau allanol / cyrff / asiantaethau preifat i blant ag anghenion ychwanegol

(iii) Gofyn i'r Gyfarwyddwraig Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol ymdrin â phryderon yr Aelodau yn y meysydd a nodir isod:

- (a) y bylchau sylweddol o safbwynt hyfforddiant lefel 2 i staff a rheolwyr a nodir ym Mhwynt 4 (b) o'r Cynllun Rheoli Prosiect: Ymateb i Adroddiad Cyd-arolygu Sir Benfro
- (b) ymchwilio ymhellach i drefniadau plant sy'n cael eu lleoli yn allsirol oherwydd rhesymau i ymwneud â diogelwch er mwyn sicrhau nad ydynt yn cael eu heithrio yn ieithyddol a diwylliannol yn arbennig os yw'r sefylla'r gymhleth gyda'r teulu.

5. RHAGLEN WAITH BLYNYDDOL

Cyflwynwyd fersiwn ddiweddaraf o raglen waith y Pwyllgor Craffu hwn.

Penderfynwyd: Trafod y rhaglen waith mewn manylder yng nghyfarfod paratoi'r Pwyllgor Craffu hwn a gynhelir ar 26 Chwefror 2013 gan nodi'r materion ychwanegol a gyfeiriwyd atynt yn (ii) uchod i'w hychwanegu i'r rhaglen waith.

Dechreuodd y cyfarfod am 10.00 am a daeth i ben am 11.50 am.